

Hlavní zásady římské metriky

Osnova referátu*

Ústav klasických studií FF MU v Brně
Latinský proseminář 2001/02

Referát sestavil:
Petr Březina

Úvod

- rytmus
- rytmika × metrika
- Josef Král (1853—1917; *Řecká a římská rhythmika a metrika*)

Základní principy

- základní doba (*mora*)
- dlouhá slabika: většinou dvoudobá (—); může být i trojdobá (⊔), čtyřdobá (⊔) nebo pětiodobá (⊔); slabika dlouhá přirozeně (*naturā*) obsahuje dlouhou samohlásku či dvojhásku; slabika dlouhá pozicí (*positione*) má krátkou samohlásku, je však zavřená
  - *syllaba anceps*: u skupiny *muta cum liquida* přechází mezislabičná hranice před tuto skupinu, slabika se stává otevřenou a bývá v metrice považována podle potřeby za dlouhou, či krátkou
  - krátká slabika: vždy jednodobá (⊔)
  - stopa: iktovaná část — teze, neiktovaná část — arze
  - stopy, jejichž znalost je nutná k četbě daktylského hexametru, elegického disticha a většiny Catullovy básní: daktyl —⊔⊔, spondej —, trochej —⊔, iamb ⊔—
  - prostředky k dosažení rytmu úpravou slovního materiálu: nahrazení dlouhé slabiky dvěma krátkými a naopak, pauza (∧)
  - pojmy označující rytmickou řadu: kólon, perioda, systém, strofa, metron, verš
  - hiát a jeho odstraňování: elize, inverzní elize, synizeze, „*vocalis ante vocalem corripitur*“

Daktylský hexametr

—⊔⊔, —⊔⊔, —⊔⊔, —⊔⊔, —⊔⊔, —⊔

Ovid. Met. I, 89—96:

*Aúrea príma satá (e)st aetás, quae víndice núllo,
spónte suá, sine lége fidém rectúmque colébat.
póena metúsqu(e) aberánt, nec vérba minántia fíxo
aére legébantúr, nec súpplex túrba tímébat
iúdicis óra suí, sed eránt sine iúdice túti.
nóndum caésa suís, peregrín(um) ut víseret órbe(m),
móntibus ín liquidás pinús descénderat úndas,
núllaque mórtalés praetér sua lítora nórant;*

—⊔⊔, —⊔⊔, —, —, —⊔⊔, —
—⊔⊔, —⊔⊔, —⊔⊔, —, —⊔⊔, —⊔
—⊔⊔, —⊔⊔, —, —⊔⊔, —⊔⊔, —
—⊔⊔, —, —, —, —⊔⊔, —⊔
—⊔⊔, —⊔⊔, —⊔⊔, —⊔⊔, —⊔⊔, —
—, —⊔⊔, —⊔⊔, —, —⊔⊔, —⊔
—⊔⊔, —⊔⊔, —, —, —⊔⊔, —
—⊔⊔, —, —, —⊔⊔, —⊔⊔, —

- přednes antických veršů
- vázanost
- cézura

*Kompletní text referátu bude přístupný v elektronické podobě v mezinárodní počítačové síti na adrese:
<http://www.phil.muni.cz/~brezina/#hzrm>

